

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

Nr. 2007—1934.

NICOLAE

Din mila lui Dumnezeu Dreptcredinciosul Episcop
al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Prea Cucernicilor Protopopi, Cucernicilor Preoți și tuturor Dreptcredincioșilor Creștini din reînviata Episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului, har și pace dela Dumnezeu, Părintele Ceresc, iar dela Noi salutarea și binecuvântarea Noastră Arhierescă.

„Cerurile cu cuvântă să se veselească, pământul să se bucure și toată lumea cea văzută și cea nevăzută să prăznuiască, că HRISTOS A ÎNVIAT!”

(Can. Sf. Paști, cânt 1.)

Iubiților mei fii sufletești,

Cântări de laudă și de mulțumire vestesc azi credincioșilor pretutindenea, în bisericile creștine, prăznuire înălțătoare, sărbătoare mare și luminată. Cerurile cu tot cuprinsul lor nemăsurat se veselesc, pământul se bucură cu mulțimea fapturilor sale. Lumea toată, cea văzută și cea nevăzută, popoare și neamuri împreună prăznuiesc, — căci a înviat Hristos, Mântuitorul. După chinuri și suferințe, după răstignire și așezare în mormânt, iată-l pe Domnul biruind uneltirile întunecului, înfrângând legăturile mormântului.

Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând!

Ziua învierii înseamnă astfel biruință și triumf asupra morții, dar ea înseamnă și biruință a celor adevărat credincioși asupra celor slabi și șovăitori în credință.

Moartea, până la învierea lui Hristos, îngrozea lumea cu puterea ei neînvinsă; seceră cu dispreț și fără cruțare frumusețea și strălucire, tinerețea și avere; frângea ca o stăpână nemiloasă sceptrele regale, ca și toiagurile păstorilor, capul înălbit al bătrânilor, ca și ființa plâpândă a copiilor.

Iată însă, că prin învierea Domnului, moartea rămâne înfrântă și puterea ei nu întrece vecinicia.

Moartea se preface în o poartă ce se deschide pentru o lume nouă de vecinică fericire, o lume de vecinică odihnă.

Din ziua morții lui Iisus, urmată de înviere; omul se simte mai liniștit, căci prin înviere a cunoscut taina cea nepătrunsă a vieții de veci, a început să privească altfel rostul muncii și prețul jertfelor sale.

Iisus prin biruința Sa asupra morții a încredințat pe om că nimic nu se sfârșește în viața de aici, orice străduință, orice faptă bună nu rămâne fără răsplată, că dincolo de mormânt ne așteaptă o viață nouă, o viață vecinică plină de repaos și de răsplată dreaptă.

Hristos a înviat, dăruind viață celor din morminte!

Nădejdea vieții viitoare a înviorat sufletele oamenilor osândiți putrezirii în morminte. Bucuria Învierii, vestită an de an, se cuvine să înalțe și să primenească în mod deosebit sufletele credincioșilor. Precum soarele încălzește și înveselește sufletul muncitorului, precum primăvara aduce o reînviere în toată firea, astfel și strălucita zi a Învierii, aduce din an în an o reînnoire în viața noastră creștinească.

Veniți, deci iubiților, în această sfântă și mare zi să ne curățim simțirile, și văzând pe Domnul biruitor — strălucind cu neapropiata Sa lumină a Învierii să ne bucurăm și noi din tot sufletul.

Se cetește în ziua primă a Învierii la Sf. Liturghie și în parohiile administrate în ziua a doua.

„Norod mult care venise la praznic, auzind că vine Iisus în Ierusalim, a luat stâlپări de finic și a ieșit întru întimpinarea Lui, strigând: Osanna! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Izrael.“

Ioan, XII, 12, 13.

Să uităm pentru o clipă suferințele ce ne apasă, să izgonim patimile ce ne frământă, neajunsurile ce ne impresoară, și să slăvim pe Iisus biruitorul morții.

Veniți să ne închinăm cu inima frântă și umilită Învierii Lui cei de a treia zi. Să învățăm dela El, că înainte de Înviere a răbdat dureri, chinuri și lovituri îngrozitoare, iar pilda suferințelor și chinurilor Lui până la răstignire pe Cruce, răzbutată prin Înviere, să fie pentru noi pilda cea mai însemnată pentru viața pământească.

Iubiților mei fii sufletești! „După harul lui Dumnezeu, ce îmi este dat mie, temelie am pus, pe care altul să zidească, însă această temelie, nu poate fi alta, decât aceea, care este pusă și care este Iisus Hristos.“ (I. Corinteni III, 10, 11.)

Cu aceste cuvinte mult grăitoare, Sf. Apostol Pavel tâlmăcește credincioșilor din Corint, cari se găsiu în nedumerire, pe cine se cuvine să se razime, credința sau legea cea nouă propovăduită lor.

Cu aceste cuvinte vin să Vă întimpin și eu, la acest praznic al creștinătății.

În temeiul harului pe care bunul Dumnezeu mi l-a încredințat să lucrez în via Sa, în împrejurări grele să așez chiar temelie pentru o lucrare mare și binecuvântată, ce trebuia să se săvârșească în reînviata ctitorie a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, nu pot spune, că am făcut altceva, decât cum a spus marele Apostol al neamurilor: n'am străduit din toate puterile sufletului și ale trupului și am pus o temelie în mijlocul credincioșilor Eparhiei mele, care de veacuri este pusă — și care este *Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos*.

Pe această temelie tare și neclintită am înțeles să lucrez eu, și să îndemn și pe cei încredințați păstoririi mele, ca să lucreze. Căci cine a cunoscut mai bine neajunsurile și sărăcia în viața sa pământească ca Iisus, cel născut în iesle, și crescut în cele mai sărace împrejurări?

Cine a suferit mai mult nedreptate, urgie și supărări dela oameni, — ca Iisus, cel trimis în lume dela Dumnezeu să lumineze, să mângăie și să ajute?

Cine a fost în stare să rabde lovituri, chinuri îngrozitoare și hulă, fără să cârtească, fără să se apere, ca Iisus cel tradat și răstignit pe nedrept pe lemnul urgisit atunci al Crucii?

Cine s'a putut birui mai desăvârșit pe sine — și să răsplătească dușmănia cu acte de dreptate, — ura prin dragoste curată, ca Iisus cel milostiv și lipsit de vină și patimi?

El, prin viața Sa pământească, bogată în pilde înălțătoare ne-a învățat, cum să biruim ușor și fără să cârtim, neajunsuri, dureri, chinuri, lovituri și nedreptăți.

El ne-a arătat calea ce duce la mântuirea sufletelor noastre de multe ori greu încercate.

El ne-a îndrumat la ascultare și supunere, zicând: „...dați cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu, iar cele ce sunt ale Împăratului Împăratului.“ (Matei XXII, 21.)

Cine își așază pe această temelie clădirea muncii și a ostenelelor în viață, nu va rătăci nici odată, nu își va vedea planurile spulberate și nici nădejțile îndreptățite la o răsplată mai bună în viitor, înșelate.

Vai de cei ce iau numele Domnului în deșert: cari vor să fie creștini, dar faptele și viața lor sunt protivnice învățăturilor Mântuitorului, croite pe păcat, pe deșertăciuni și rătăcirii omeștii. Poporul nostru, totdeauna a fost gata să urmeze învățăturile Bisericii, întemeiată de Hristos, și înarmat cu arma credinței creștine, a trecut prin cele mai grele încercări, a avut răbdare și tărie și cu nădejdea în Dumnezeu și-a petrecut zilele vieții. Neamuri cari s'au bizuit pe foc și sabie însă, au perit de sabie



și numele lor abia îl mai aflăm în istorie. Pentru ele legea lui Hristos a rămas străină și calea mântuirii le-a rămas închisă pentru totdeauna.

Astfel cum aş putea înfiera mai aspru și mai necruțător acele abateri păcătoase și păgubitoare, cari încep a prinde rădăcini și la unii dintre fiii poporului nostru, — acele abateri dela tradiția cinstei, cari se ivesc azi și cari se îndepărtează dela felul de purtare a strămoșilor noștri?

Am ajuns — durere — și zile de acelea, ca să auzim cum mâna criminală a unui copil stinge o viață de om, cu glonț de revolver — și încă a primului sfetnic al Tronului, a unuia din cei mai vrednici fii ai Țării.

Iată deci o faptă sângeroasă săvârșită de un tânăr cu porniri sălbatece și cugete păgâne, — care ar fi trebuit să fie după botez, creștin, dar după fapte s'a dovedit păgân fără de lege și Dumnezeu. Ne punem întrebarea, cine a putut otrăvi sufetele tinerimii noastre?

Biserica de sigur că nu, școala asemenea nu, părinții nu-mai la așa ceva nu s'au putut gândi.

Răspunsul este limpede: societatea de azi stricată, râvna și dorul tinerimii de a ajunge înainte de vreme la scaune de domnie, — la venite grase, cari deschid toate gusturile cari nu se opresc la viața liniștită și modestă ce au dus-o părinții, ci le trebuie lux, podoabe, petreceri, jocuri de cărți și tot felul de plăceri, cari reclamă bani — fie furați, fie pe nemuncite, fie scoși de unde-i găsec, chiar stingând și vieți omenești.

De aceea glasul nostru Arhieresc se îndreaptă îndeosebi către voi, părinți și mame, ca și către toți cei ce au un cuvânt hotărîtor în creșterea tinerimii, ca să puneți zăgaz din bună vreme pornirilor cari duc la pierzare.

Înainte vreme părinții aveau dreptul și datoria de a pedepsi și cea mai mică abatere a pruncilor lor. Nu înțelegem pedepse brutale, dar dojană părintească și oprire dela anumite plăceri, — până ce copiii nu dau semne de îndreptare și de pocăință. Acest drept nu l-a luat nimeni părinților. Deci ei trebuie să facă întrebuintare de el, și să pună stavilă încă din tinerețe pornirilor necreștinești și neomenești ale copiilor lor. Altcum le deschid porțile peirei și ale iadului. Aceeași hotărîre se cere să o aibă și dascălii, crescătorii tineretului de toate gradele.

Să nu sufere, ca copiii să rostească cuvinte de hulă și ocară față de mai marii lor. Să înfierceze vorbele nesocotite, învinuirile neîntemeiate, sudalmele urite, cari au fost până de curând streine de sufletul tineretului nostru.

Să întipărim în sufetele tinerimii noastre, stîm și dragostea creștinească față de fiii neamului, cari se jertfesc pentru binele obștesc, cari își dau viața și avutul pentru apărarea patriei. Să creiăm o școală nouă, școala recunoștinței pentru toți promovatorii binelui obștesc.

Plivind, iubiților, din casele și din familiile noastre toate buruienile veninoase, — sămânța cea bună, dragostea către Dumnezeu și deaproapele va incolți și va înflori o viață nouă, o înviere din morți, ne va fi răsplata tuturor. Spor și binecuvântare se va sălușui în satele noastre; ura și pizma își vor pierde urma — și învățătura Mântuitorului, când zice: „*Eu sunt lumina lumii, cel ce-mi urmează mie, viu va fi și nu va umbla întru întunec*“ (Ioan III, 12), — ne va da cele mai binefăcătoare roade. Să străluciască astfel viața Domnului, ca lumina soarelui în mijlocul întunecului în care se zbate lumea. Iar noi să dovedim, că păcatul nu poate întuneca lumina, și că numai glasul păcătoșilor a putut și poate striga „*să se răstignească*“.

Să înțelegem că „*Lumina lumii*“ a putut fi răstignită și îngropată numai pentru o clipă; iar adevărul a biruit și strălucește pentru vecinicie — și acopere ceața norilor trecători.

„*Hristos a înviat!*“

Învierea Lui înseamnă viață și triumf, pentru toți cei ce cred într'ânsul. Învierea Lui să însemne și pentru noi viață și isbândă.

„*Veniți deci, cu rodul viței celei noi a dumnezeității veselii, în ziua cea mare a Învierii, să ne împreunăm cu Hristos, și să-L laudăm ca pe un Dumnezeu în veci.*“ (Canonul Sfintei Învieri, cânt. VIII.) — AMIN.

Dorindu-Vă dela Dumnezeu Talăl cel Ceresc tot binele, sănătate și fericire, — rămân cu binecuvântare Arhierescă al vostru de tot binele voitor.

Episcopul NICOLAE

Cluj, dat în reședința noastră episcopescă la ziua Învierii Domnului din anul 1934.

PREOȚI MODEL

Este nu numai o recerință pentru viața bisericească dar și o netăgăduită mândrie, pentru religie și neam: preotul model.

Preotul model, natural, va forma enoriași model, va crea parohie sau comunitate model, o lume model, — acea lume ideală, — pe care a propovăduit-o și pentru a cărei realizare aici pe pământ Mântuitorul a suferit înfricoșatele patimi și moartea pe cruce.

E rar lucru să întâlnești în carne și oase pe preotul model, căci lumina și duhul, carne și oase nu au!

Nici nu formează obiectul preocupărilor noastre persoana și numele, ci personalitatea preotului model ne interesează.

Preotul model intrunește în sine toate calitățile inerente înaltei chemări preoțești.

Pururea treaz, pentru a ține vie făclia creștinismului din primele veacuri; plin de Duhul sfințeniei, pentru a menține și continua opera sf. Apostoli și a administra sf. Taine așezate de Mântuitorul; lumina lui Christos, ca să lumineze tuturor, sunt numai crâmpie din chemarea unui preot model.

Chemarea preotului model pe deplin este arătată în cuvintele Mântuitorului dela Matei 5, 16: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceriuri.*“

Iată frumșetea morală și personalitatea cuceritoare a preotului model.

Întrebarea, care se impune și care cere răspuns imediat este: dacă în carne și oase nu putem întâlni pe preotul model, unde vom găsi imaginea și personalitatea lui?

Răspunsul e greu de dat pentru aceia, cari stau departe de viața bisericească și nu cunosc vasta galerie a fețelor bisericesti, trecuți în istorie, ca preoți model, pentru aceia, cari nu s'au împrietenit cu literatura bisericească; pentru aceia, cari nu au citit viețile sfinților, ori măcar tradu-

cerile în românește a scrierilor „În slujba adevărată“ de Potapenco; „Un preot model“ de Petrov, scriitori ruși, sau frumoasa nuvelă „Popa Tanda“ a scriitorului român: Ioan Slavici.

În scrierile amintite aflăm modele de preoți, personalități preoțești, cari au adâncit problemele religioase precum și cele mai subtile întrebări sufletești, cucerind prin aceasta oameni și suflete, iar ei înălțându-se spre culmile altruismului creștinesc.

Părintele Chiril din romanul lui Potapenco și Părintele Postnicov, din a lui Petrov, au adus pe Christos în mijlocul enoriașilor, au deslegat problema adevăratei păstoriri sufletești; iar Popa Tanda, din nuvela lui Ioan Slavici, a adus întâi la bunăstare materială, apoi la lumină și credință pe leneșii și răăciții din satul Sărăceni.

Cum au ajuns acești preoți să devină model de preoți? Cum au ajuns să se apropie de culmile idealului creștin? Cei dintâi prin o înaltă cultură religioasă, dovedind că știința de carte nu abate pe preot și nu-l îndepărtează — cum socot unii — dela dreapta înțelegere a chemării sale; cel din urmă făcându-se pe sine pildă de gospodărie, model de hărnicie, dovedind, că și aceasta este o artă, care nicidecât nu împedecă pe preot dela înalta sa misiune.

Și unii și alții au înțeles cuvintele Mântuitorului: „*cel ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze mie.*“

Cei amintiți nu sunt eroi de romane, ci preoți cu voință tare, preoți cari au avut un ideal, pentru care au lăsat la o parte persoana lor, interesele lor, egoismul și amorul propriu, au purtat crucea suferințelor, neștiind samă de obstacole și au plecat după ideal, așa după cum au plecat pescarii din Galileia după Christos.

Este nu numai o recerință pentru viața noastră bisericească ortodoxă, dar și o mândrie pentru neamul românesc a avea preoți de model.

(„Legea Românească“)

I. E.

Câteva considerațiuni în legătură cu noua reformă școlară.

Presa a anunțat de mai mult timp o reformă a învățământului secundar. Chiar și în coloanele „Renașterii“ s'a publicat un articol, arătându-se locul ce se dă fiecărui obiect de învățământ în noua programă școlară. Noua reformă a fost desbătută și în conferințele profesionale dela diferitele școli, Ministerul dorind să aibă și părerea profesorilor. Trebuie să observăm, că în noua reformă studiului religiunii nu i se mai dă importanța cuvenită în școală, reducându-se tot mai mult numărul orelor mai ales în clasele superioare. După noua reformă ar urma: ca studiul religiunii să se predea dela cl. I—V în câte 2 ore săptămânal, iar în celelalte clase superioare, unde elevii sunt cu mintea mai dezvoltată și deci se pot a-

profunda chestiunile religioase și morale mai bine, numărul orelor se reduce la o oră de clasă. În cl. VIII, care este considerată ca o clasă de sinteză, studiul religiunii este omis, ca și când acest studiu nu ar contribui prin nimic la formarea tinerilor pentru viață. În schimb educației fizice se consacră câte 2 ore de fiecare clasă, deci 16 ore săptămânal, pe când religiunii numai 12 ore.

Declarăm dela început, că noi nu suntem împotriva educației fizice, dar ne miră faptul, că i se atribue în program o mai mare importanță decât religiei. Scopul școlii nu este de a forma atleți corporali, ci atleți morali, caractere ferme, la formarea cărora cred că e evident, că mai mult contribuie studiul religiunii și moralei

decât gimnastica. Filosofia și educația morală cu dreptul formează o catedră de 18 ore. Este bine deci să judecăm tendința noii programe cu toată obiectivitatea și să vedem dacă ea ține cont de realitatea dela care ar trebui să plece?

Scopul pe care-l urmărește autoritatea statului prin toate legiurile și reformele sale și deci și prin noua reformă a învățământului este, de a-și promova interesele sale. La alcătuirea acestor legiuri trebuie să stăpânească un spirit clar văzător și pătrunzător, care să prevadă și consecințele mai îndepărtate, iar nu numai efectele lor imediate. O legiuire și o reformă este cu atât mai superioară și mai bună, cu cât ea prin efectele ei imediate ca și prin consecințele ei cele mai îndepărtate, promovează deopotrivă interesele statului.

Plecând dela importanța ce se atribuie diferitelor obiecte de studiu în noua programă, acest principiu este grav lezat. Se pare că programa nu ia în considerare nici starea morală a societății.

Ca să cunoaștem starea reală a societății noastre, să o privim așa cum este înfățișată prin presă, care este o oglindă care ne reflectează, deși de multeori defectuos, viața noastră socială. Nu ne arată această presă prin reportajele și prin articolele ei de tot felul, o societate desfigurată din punct de vedere moral? Nu auzim noi tot mai des strigătul de alarmă a oamenilor cu o adevărată conștiință a răspunderii; chemând toate forțele la lucru spre îndreptarea stărilor actuale? Fraudele de toate categoriile, cari umplu zilnic coloanele ziarelor, n'au darul de a ne grăi nimic? Dar infracțiunile de tot felul cari tradează o criză de autoritate care se simte la tot pasul? Dacă toate acestea și lungul cortej de fapte similare nu ne spun nimic, ni se potrivește întocmai cuvintele profetului Isaia, citate și de Mântuitorul și cari au o actualitate zdrobitoare: „Se împlinesc cu ei profetia lui Isaia care zice: Cu urechile veți auzi și nu veți înțelege și cu ochii vă veți uita dar nu veți vedea. Căci inima acestui popor s'a îngroșat și cu urechile aude greu și ochii lui s'au închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să priceapă și să se întoarcă și eu să-i tămăduesc pe ei.“ (Mt. 13, 14—15.) Într'adevăr numai nește inimi vârtoase pot fi acelea cari să asculte și să vadă tot ce se petrece în jurul nostru și să nu înțeleagă nimic. Societatea noastră poartă pe corpul ei răni foarte adânci și îngrijorătoare. Vorbirile conducătorilor ținute la radio, articole de prin reviste, cuvântări rostite la festivități, cer imperios o îndreptare morală. Toate acestea sunt și rămân vorbe de clacă, dacă nu sunt străbătute și legiurile și reformele noastre de acest spirit. Criza de autoritate și un suflu al duhului de anarhie se resimte până și în cele mai mici celule ale corpului nostru social în satele noastre. „Otrăvitorii de izvoare“ de cari se vor-

bește undeva în povestirile Selmei Lagerlöf, își îndeplinesc opera nefastă în toată libertatea. Căci cum am putea numi pe toți aceia cari printr'o literatură imorală și publicații ieftine, otrăvesc izvoarele vieții noastre sociale, sufletele tinerilor? În fața unei astfel de stări de lucruri și în fața apelurilor tot mai insistente pentru o refacere morală, cum se prezintă noua reformă școlară?

Având în vedere starea de lucruri mai sus amintită, reformatorii nostri ar trebui să sprijinească și să dea o atențiune deosebită acelor instituțiuni, cari ajută mai mult opera de refacere morală, iar în programa de învățământ să se dea importanța cuvenită obiectelor, în măsura în care ele contribuie la formarea de caractere, pe cari se sprijinește în definitiv organizația de stat și ordinea externă. O ordine externă trebuie să fie reflexul ordinii interne sufletești. Ordinea externă întemeiată pe un haos sufletec, este casă zidită pe nisip, de care ne vorbește Mântuitorul în evanghelie și care nu rezistă nici ploilor nici vânturilor. (Mt. 7, 26.) Dar să-i dăm cuvântul aici ilustrului pedagog Fr. W. Förster: „Tendința fundamentală materialistă a epocii noastre se caracterizează prin aceea, că nu se poate pricepe cât de mult se întemeiază respectul față de legile scrise, pe respectul față de legile nescrise, cât de mult toată unitatea și ordinea vieții sociale depinde de ordinea și unitatea ce trebuie să domnească și în interiorul omului; ca cele mai inferioare să servească celor superioare, iar lucrurile secundare, să fie subordonate celor principale. Orice acțiune care contribuie cu adevărat la susținerea statului, orice considerație socială în mic și în mare, în viața publică, ori privată, orice sentiment de răspundere, orice simț de jertfă, pe scurt, toate virtuțile conlucrătoare se bazează pe purificarea internului omului de egoism, pe subjugarea patimilor lui, pe o inobilare a conștiinței sale personale. Pentru aceea putea zice cu drept cuvânt despre sine deja Socrate, că în timpul său el singur se îngrijea cu adevărat de afacerile statului, căci numai el a întemeiat statul pe internul omului, opunând domniei patimilor concentrarea și înălțarea sufletească. Numai din cultivarea caracterelor rezultă o lealitate adevărată față de viața socială a statului. Tocmai pentru aceea a fost Biserica, prin cultivarea conștiinței personale și preamărirea rosturilor spirituale, cea mai mare putere creatoare și susținătoare de state; prin ea abea a putut câștiga organizația statului prima oară o soliditate și o forță pe care anticitatea nu a putut-o ajunge, tocmai pentru că anticitatea nu s'a interesat de această conștiință personală.“¹⁾

Autoritatea de stat în legiurile sale parecă nesocotește acest principiu fundamental, — că o ordine externă trebuie să se bazeze pe o or-

¹⁾ Fr. W. Förster „Autorität und Freiheit“ pag. 107—108.

dine internă, — face abstracție și de fizionomia morală a societății noastre, căci altfel nu se pot explica loviturile pe cari cece s'au perindat pe la cârma statului le-au dat tocmai acelor instituțiuni (Biserică și școală), cari lucră mai mult la restabilirea ordinii în suflete și prin ea la fundamentarea ordinii externe. Acest principiu este nesocotit și în noua reformă, atunci când studiului religiei și moralei creștine i se dă mai puțină importanță decât educației fizice, ca și când: „caracterele curate nu ar fi pentru puterea de viață a statului de o miie de ori mai importante decât toate succesele exterioare.“¹⁾ Totuș succesorilor exterioare rezultatelor sportive de pe diferite terenuri, jurnalele le rezervă pagini speciale, iar în noua reformă școlară încă se atribuie mai multă impor-

¹⁾ Förster idem 109.

tanță gimnastice pentru crearea de caractere — care este scopul principal al învățământului — decât religiei. Astfel educației fixe în clasele VI—VIII i se dă câte 2 ore deci 6 ore săptămânial, iar religiei în clasele VI—VII câte o oră iar în cl. VIII-a nici una. „Payot a atras atențiunea în ce privește exagerările în acest domeniu: „Să nu luăm drept progres — scrie el — această tendință de a ne întoarce la animalitate. Excese pentru excese, aș prefera pe cele din școlile evului mediu, cari ne-au dat pe Saint Thomas d'Aquin, pe Montaigne și pe Rabelais, acelorale școlilor noastre, cari ne-au dat învingători la cursele de bărci.“¹⁾ Și totuși noua reformă în unele privințe tinde în direcția aceasta.

(Va urma)

S. VLAD

¹⁾ Förster Școala și Caracterul p. 25.

Dela Academia teologică ort. rom. din Cluj.

Cercul de studii.

În cadrele cercului de studii dela Academia teologică ort. rom. din Cluj, Sămbătă 17 Martie a. c., a vorbit dl Prof. Dr. Orest Bucevschi despre „Probleme din filosofia lui Berdjajev.“

Conferențiarul prezintă pe marele teolog și cugetător rus, în adevărata lui valoare de a sta în fruntea cugetătorilor cu renume mondial, fii ai bisericii noastre ortodoxe. După ce face o analiză temeinică a problemelor din filosofia lui în general, se ocupă de faptul că urmărind firul evolutiv al gândirii marelui filosof, în raport cu elementul religios, se observă că în primele scrieri nu-l atrage, ajungând numai mai târziu la convingerea că elementul religios nu se poate neglija. Dându-i apoi atenția cuvenită, astăzi Berdjajev este apologetul creștinismului, împotriva adversarilor săi. Mai este în plus de aceasta și purtătorul de cuvânt al gândirii ortodoxe în întâlnirea ei de azi, cu gândirea creștină din apus: catolică și protestantă. Astfel în obiectivul gândirii lui, sunt fixați doi factori: omul și Dumnezeu, iar din ansamblul problemelor filosofice, abordate de el, conferențiarul s'a ocupat de două: cele referitoare la biserică și stat. Aci arată concepția lui Berdjajev față de stat, care în gândirea lui, are rolul „nu de a transforma viața socială în rai, ci a împedea să nu se transforme în iad“, rol pe care-l poate ajunge, numai resemnându-se pe temelie religioasă. Biserica la rândul ei nu mai poate rămâne în vechea stare, când era un simplu instrument, utilizat arbitrar de politică, gândindu-se astfel mai ales la biserica rusă, ci creștinismul propovăduit de biserică, trebuie trăit și aplicat, până la ultima limită în viața particulară și cea socială.

Astfel de probleme, ca cele cuprinse în filosofia marelui teolog rus, vor contribui într'o largă măsură la revirimentul moral care trebuie să se producă în societatea românească.

În ziua de 24 Martie c., în sala Academiei teologice, a conferențiat dl Dr. Ioan Vască, rectorul Academiei, despre: „Nietzsche și problema creștină“.

După expunerea vieții lui Nietzsche, conferențiarul trecând la tratarea miezului problemei, analizează

doctrina lui în contradicție crasă cu creștinismul, spunând: „Religia, îndrumătoarea vieții în trecut, prezent și viitor a întregii omeniri, care este pururea vie, a fost mult atacată în toate timpurile de diferiți scriitori.“ Cel mai înverșunat dușman, campionul necredinței, este Nietzsche. Cunoaște filosofia-etică a lui Schopenhauer și este în legătură cu scrierile lui Ritschl. De viața și doctrina lui Nietzsche s'au ocupat mulți. Unii l-au prezentat în culorile cele mai vii, l-au admirat; alții l-au socotit nebun, violent. El este cel dintâi care propovăduiește reîntoarcerea creștinilor la păgânism, căci omul cu voință puternică poate face orice. Luptă din răspuțeri pentru a înlătura din omenire creștinismul. După Nietzsche, bun este tot ce ridică voința omului la putere. La el, puterea, voința, hărâbăția, războiul, e tot ce trebuie cultivat; iar ce e slab să moară, să dispară. Osândește creștinismul și biserica creștină care, după el, este o pată nemuritoare pentru omenire. El este acela care aduce cele mai mari blasfemii contra creștinismului, ceea ce n'a făcut nimeni. E mult influențat de etica lui Schopenhauer și teoriile budiste și orientale. El preconizează idealul „supraomului“ său atât de cunoscut. El rămâne acela care a contribuit mai mult la distrugerea iubirii de Dumnezeu și a dragostei între oameni. Devine cel mai mare revoltat al creștinismului, pentru faptul că ocupându-se cu scrierile sfinte nu le înțelege și le interpretează greșit. Însă trebuința curajului și a sufletului liber, numai în Dumnezeu care este fericirea prin excelență, acolo unde Nietzsche n'a văzut-o, în sinul lui Dumnezeu, va rămâne un vecinic adevăr, căci își are izvorul neseecat în divinitate.

Prin expunerea acestei delicate probleme, a celui mai mare dușman al creștinismului, conferențiarul s'a arătat pe deplin cunoscător al doctrinei exponentului necredinței, Fr. Nietzsche.

Rap.

Tot despre numele de botez.

Aceasta chestiune s'a mai încres-tat în coloanele acestei gazete (Nr. 4 din 28 Ianuarie), ca o *problemă de actualitate*, de aceea revin asupra ei, cu gândul, ca din puțină zăbavă să luăm ceva mai mult aminte asupra acestui lucru.

1. Pentru un creștin nu poate fi indiferent numele luat la botez. Numele lui Ioan Botezătorul a fost descoperit de inger, care a grăit lui Zaharie: Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fecior, *pe care-l vei numi Ioan*, De nașterea copilului bucurase-vor mulți, căci va fi mare în fața Domnului. Și pe mulți din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeu (Luca 113—16).

Numele lui Iisus de asemenea a fost descoperit lui Iosif, de către inger: Și vei chema numele lui Iisus; *Căci el va mântui pe poporul său de păcate* (Mat. 1, 21). Apostolul Petru înainte de chemare se numea Simon, Matei se numea Levi vameșul, Pavel se numea Saul, fără să mai înșirăm marile personalități ale creștinismului, cari toate au căutat să sintetizeze în numele luat, sensul vieții lor, ca de ex. *Andrei Șaguna*.

Evident că pruncii nu sunt în situația de a-și alege numele — dar aceasta o fac *nașii*, cari se pun garanție că pe pruncul ajuns vârstnic îl vor îndruma să-și dea vieții un sens

apropiat de acel, pe care-l exprimă numele.

În primul caz senzului își alege numele, în al doilea, numele poate să dea senzului.

În rugăciunea, ce se citește la punerea numelui — pe Dumnezeu îl chemăm și îl rugăm ca să îndrumeze lumina feții sale peste robul său N. și zicem „dă Doamne ca numele tău cel sfânt să rămână nelepădat de dânsul“. Și cari sunt acele nume sfinte lui Dumnezeu? Nero? Traian? Dioclețian? Septimiu?

Sfinte lui Dumnezeu și scrise în cartea *vieții* celei vecinice sunt numele acelora, cari sub tirania celor de mai sus, s'au incununat cu cununa mucenicească — și sinexarul Bisericii noastre este de asemenea o nevestețită cunună, din care trebuie, și numai din ea se cuvine, să ia creștinul podoaba numelui său.

2. În al doilea rând vine specificul național — ca o altă podoabă — pe care creștinismul, nici decum nu o vestețește ci mai strălucitoare o arată.

Aceste două norme trebuiesc să ne călăuzească la punerea numelui — și nici decum obiceiul de a pune nume străine sau alese după lumești socotințe, luându-le dela puternicii sau bogății zilei. Sinexarul, atât cel bisericesc, cât și cel național este ineputabil. **Preotul Ft. Mureșanu**

INFORMAȚIUNI

Serviciu divin și predică în Catedrala din Cluj. Duminecă în 1 Aprilie c., la sf. Liturghie, vor servi Prot. Laurențiu Curea, Pr. I. Ciora, Ft. Mureșanu și arhidiacon Dr. Ioan Vască. Predică Dr. I. Vască.

Sporesc donațiunile către Biserici! I. P. C. preoți din protopopiatul Tg.-Mureș s'au angajat cu 5% din salariul lor pe a. c. pentru pictarea Pantocratorului pe cupola bisericii celei noi din Tg.-Mureș.

2. Dna Iuliana Covaci din Tg.-Lăpușului a donat pe seama bisericii noastre de acolo un pământ prețios.

3. Asociația foștilor urbarialști din comuna Metes, prot. Alba-Iulia, la stăruințele P. O. D. Alex. Baba, prot. și a fruntașului Cornel Man din Metes, a cumpărat casa fostului nostru preot de acolo Ioan Ursa, în valoare de 120.000 Lei și a donat-o de casă parohială.

Mulțumită și laudă donatorilor!
Consiliul eparhial.

Congresul internațional de morală socială se va ține în anul acesta la Budapesta. La acest congres a fost invitată și biserica noastră ortodoxă din România. Sf. Sinod a delegat pe P. Sf. Sa Grigorie Comșa, Episcopul Aradului. Programul congresului se va mărgini la problema prostituției în toate laturile ei.

Convocare. Onor. preoțime din parohiile aparținătoare tractului protopopesc al Maramureșului, se convoacă la conferința de primăvară,

care se va ține în ziua de 2 Aprilie a. c., în parohia Sighet, cu următoarea ordine de zi: 1. La ora 9 serviciu divin, oficiat de preoții protopopiatului, cu predică de Pr. Aurel Filip: „Taina sfintei murturisirii.“ — 2. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea biroului. — 3. Tema: „Folosele și dezavantajele Oastei Domnului pentru biserică.“ — 4. Raport general asupra lucrării Oastei Domnului. — 5. Luarea unei atitudini unitare cu privire la Oastea Domnului. — 6. Diferite probleme de pastorație în Maramureș. — 7. Eventuale propuneri. P. ntru prot.: Pr. Gr. Beleanu.

„Biserica Ortodoxă Română“ revista Sf. Sinod, nr. 1—2 (Ian. și Febr.) 1934. În al 52-lea an de existență intră îmbrăcată în haină nouă și aleasă, promițându-ne și un nou avânt al duhului ce îl va da, aproape arhierescul comitet de direcție. Ca organ oficial al celei mai înalte autorități canonice a Bisericii noastre, era și cuviincios să se ridice la înălțimea cauzei pe care trebuie să o slugească. Această primă fascicolă, ne măgulește chiar, conștiința de fii ai bisericii ortodoxe române, atât prin aspectul tehnic, cât și prin cuprinsul substanțial, de pe cele 143 de pagini, semnate de Părinții Nicolae Popescu, G. Pișculescu (Gala Galac-tion), Gh. Moisescu și D. Balaur. O bogată cronică internă și externă și prețioase note bibliografice sistematizate prin grija P. Sf. Tit Sîmedrea.

ORDINEA

sfintelor slujbe religioase la Catedrală și la Bisericile parohiale ortodoxe române din municipiul Cluj, la Sfintele Paști din 1934:

Luni, Marți și Miercuri (2—4 Aprilie), la orele 9: Liturghie înainte sfintită.
" " " 19: Denie.
Joi Mare (5 Aprilie), la orele 10: Sfânta Liturghie și sfințirea Paștilor.
" " " 19: Slujba Patimilor.
Vineri Mare (6 Aprilie), la orele 9: Ciasurile.
" " " 10: Sf. Maslu, cu 7 preoți.
" " " 16: Luarea Mântuitorului de pe Cruce.
" " " 19: Prohodul Mântuitorului.
Sâmbăta Mare (7 Aprilie), " " 10: Sfânta Liturghie și împărțirea credincioșilor.
" " " 24 (la miezul nopții): Slujba Învierii.
Prima zi de Paști (8 Aprilie), " " 10: Sfânta Liturghie.
" " " 11: Pastorală P. Sf. Sale Episcopului.
" " " 18: Vecernie.
A doua zi de Paști (9 Apr.), " " 9: Utrenie.
" " " 10: Sfânta Liturghie.
" " " 11: Predică.
" " " 18: Vecernie.
A treia zi de Paști (10 Apr.), " " 9: Utrenie.
" " " 10: Sfânta Liturghie.

La Sfintele Liturgii atât în Catedrală, cât și în ambele biserici parohiale vor cânta Coruri.

Credincioșii se pot mărturisi în fiecare zi duminică la 8 ore și după amiază între 5 și 7 ore. La toate Sfintele Liturgii, se face și cuminecarea credincioșilor pregătiți pentru primirea acestei Sfinte Taine.

ȘTIRI OFICIALE

Nr. 2140—1934.

CIRCULARĂ

către toți onor. preoți din tractul BAIA-DE-ARIEȘ — și către toți onor. preoți din cercul electoral preoțesc DEDA din tractul Reghin.

Devenind vacant scaunul de deputat preoțesc în Adunarea eparhială din cercul *Baia-de-Arieș*, — prin trecerea la cele vecinice a mult regretatului protopop-stavrofor *Vasile Gan*, — cum și scaunul de deputat preoțesc din cercul electoral *Deda*, tractul Reghin, — prin trecerea în altă Eparhie, cu litere demisionale, a fostului Revizor eparhial, protopopul *Dumitru Antal*, — prin aceasta dispunem alegere nouă pentru restul periodului 1932—1937, pentru alegerea a câte unui membru din cler din aceste două cercuri.

Alegerea se va face **Joi, în 19 Aprilie a. c.**, cu participarea tuturor preoților aparținători acelor cercuri electorale.

Comisari consistoriali numim pentru cercul *Baia-de-Arieș* pe Onor. Domn administrator protopopesc *Vasile Șpan*, iar pentru cercul electoral *Deda* pe P. On. Domn protopop *Ion Maloș*, cari se vor prezenta în ziua fixată la orele 9 a. m., în localitatea centrului de alegere și acolo — după chemarea Duhului Sfânt, — vor trece în sala anume desemnată pentru acest scop, spre a efectua alegerea, conform regulamentului din vigoare.

Toți preoții membrii ai colegiului vor fi invitați prin oficiul protopopesc concernent, și anume prin expediarea acestui circular pe calea cea mai sigură, ca să ia parte la alegere.

Rezultatul de alegere, cum și buletinele de votare (dacă a fost votare secretă) se trimit Consiliului eparhial în termen de 48 ore, după efectuarea alegerii, iar credenționalul pentru cel ales, subscris de birou și de trei membrii, i se va immanua la fața locului, eventual trimite prin poștă.

Cluj, din ședința plenară ținută Luni, la 26 Martie 1934.

Episcop Nicolae Ivan, președinte.

Laurențiu Curea, secretar.

Nr. 142—1934.

(5) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de *protopop al tractului Lupșa*, cu sediul în *Baia-de-Arieș*, împreună cu postul de paroh al parohiei *Baia-de-Arieș* prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*“.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură, cu supraedificatele de lipsă.
2. Venitele fasonate în coala B pentru întregirea salariului ca paroh, dela Stat.

3. Folosința sesiunii protopopești de 1¼ jugăr și a sesiunii parohiale

de 20 jugăre, fânaș și arător de deal, precum și a cimitirului.

4. Dotația protopopească dela Stat și eventualul paușal de cancelarie dela Eparhie.

Concurenții îndreptățiți, conform regulamentului în vigoare, își vor înainta cererile de concurs, instruite cu documentele prescrise, Consiliului Eparhial în termenul indicat mai sus.

Baia-de-Arieș, din ședința Consiliului protopopesc ort.-rom., al tractului *Lupșa*, ținută la 3 Martie 1934.

Vasile Șpan, Gh. Alexandrescu, adm. protopopesc, preș. notar.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

